

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Drikkevann – en kritisk samfunnsfunksjon

Har koronapandemien endret beredskapen for vannforsyningen i Norge?

Anders Bekkelund

Seniorrådgiver, hovedkontoret

18. januar 2021

Drikkevann i Norge

Noen utvalgte tall fra 2019

1 358 vannforsyningssystemer med 50 personer tilknyttet ...

... som til sammen forsynte over 4,7 millioner personer ...

... eller 88 % av befolkningen

De distribuerte over 705 mill. m³ drikkevann ...

... hvorav 90 % kom fra overflatevann ...

... og 209 mill. m³, eller 30 %, forsvant i lekkasje

Kilde: FHI/Mattilsynet

Drikkevannsberedskap

Alltid beredt – også når det ikke er pandemi

- Alle vannverkseiere skal ha beredskapsplaner
- Drikkevannsforskriften § 11 beredskap
 - «... nødvendige beredskapsforberedelser og utarbeides beredskapsplaner i samsvar med helseberedskapsloven og forskrift om krav til beredskapsplanlegging»
- Tilgrensende paragrafer og annet lovverk
 - Sivilbeskyttelsesloven, forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Hva er drikkevannsberedskap?

- Generelt: Forberedt til innsats ved uønskede kritiske hendelser
- Abonnenter mangler vanntrykk, forurenset råvann eller drikkevann, akutte lekkasjer, osv. osv.
- Ofte utkjøring av nødvann eller etablering av reservevann
- Helst: unngå beredskapssituasjoner

Mattilsynet sin rolle

- Utvikler og forvalter regelverket for drikkevann
- Tilsyn med vannforsyningssystemene
- Skal varsles og holdes oppdatert ved hendelser
- Håndterer ikke hendelser for vannverkseieren
- Men kan bistå med veiledning
- Mattilsynet sine avdelingskontorer

Beredskap og litt annet

Flere utvalgte tall fra 2019

92 % av de som forsyner over 50 personer har beredskapsplaner ...

... og 56 % av disse har oppdatert planen de siste to årene ...

... mens 41 % har gjennomført beredskapsøvelser i samme periode

Det er over 54 000 km vannledning i Norge ...

... og omtrent 70 % er fra før 1970 ...

... men kommunene fornyet bare 0,68 % i 2019

Kilde: FHI/Mattilsynet

Fra mars 2020 og utover

- Strenge karantenereregler: ansatte med symptomer på luftveisinfeksjoner måtte holde seg hjemme
- Flaskehals innledningsvis: Test- og analysekapasitet
- Vann- og avløpssektoren ble tidlig plassert på regjeringen sin liste over kritiske tjenester
- Ga visse muligheter for unntak fra karantene
- På sidelinjen: hva med leveranse av vannbehandlingskjemikalier?

Vannbehandlingskjemikalier

- Betydelig innenlands produksjon av kjemikalier
- En del produkter og råvarer kommer fra import
- Også en del eksport
- Karantenereregler ved grensepasseringer et potensielt problem
- Felles problem for både vann- og avløpssektoren

Dialog med kjemikalieprodusenter

- Hyppige møter mellom myndigheter og bransje
- Mattilsynet, Miljødirektoratet, DSB
- Norsk vann, og produsenter og leverandører av kjemikalier
- Innspill: problemer med transport pga. stengte grenser
- Helse- og omsorgsdep.: personell som leverer varer og tjenester til vannsektoren inn på listen over kritiske funksjoner

Påvirker pandemien kommunal vannforsyning?

Spørsmål via statsforvalternes rapportering til DSB

- Få kommuner som melder at de har store utfordringer
- Mange med liten eller ingen påvirkning
- En del behov for hyppigere inspeksjon, særlig avløpsanlegg
- Noen planlagte vedlikeholdsprosjekter utsatt
- Nødvendig med omdisponering av personell, bruk av hjemmekontor
- Bekymring for personellmangel ved omfattende smitte

Inntrykk fra Mattilsynet sine regioner

- Samme inntrykk som kommunene selv gir
- Enkelte kommuner rullerer personell mellom f.eks. vann og avløp
- Skift og arbeidssteder blir brukt for å holde folk mer adskilt enn før
- Overordnet: beredskapen blir ivaretatt
- Vanskelig å finne et parameter som beskriver endring i beredskap

Har pandemien endret beredskapen?

- Ingen endringer i lovverket for drikkevann
- Overordnet er inntrykket at beredskapen er som før
 - Men lokale forhold kan spille inn
- Kravene til leveringssikkerhet, lekkasjetetting og annet er som før pandemien
- Bemanningssiden: er beredskap den nye normalen?
 - Skift som ikke møter hverandre
 - Redusert rullering av mannskaper

Takk for meg

anders.bekkelund@mattilsynet.no

22 77 83 25